

AgEcon SEARCH
RESEARCH IN AGRICULTURAL & APPLIED ECONOMICS

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search
<http://ageconsearch.umn.edu>
aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

OPERÁCIÓKUTATÁS ÉS SZÁMÍTÁSTECHNIKA A MEZŐGAZDASÁGBAN

ERTSEY IMRE dr.

1978. szeptember 13–14-én a Debreceni Agrártudományi Egyetemen került megrendezésre Az operációkutatás és számítástechnika mezőgazdasági alkalmazása II. Országos Tudományos Konferencia, amelyet – az 1976. április 17–18-án a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen megrendezett I. konferenciához hasonlóan – a résztvevők színvonalas, eredményes tanácskozásként tartanak számon.

A konferencia megrendezése széles körű összefogással történt, így a tanácskozásnak helyt adó egyetemen kívül a Magyar Közgazdasági Társaság Matematikai Közgazdasági Szakosztálya, a Neumann János Számítógéptudományi Társaság Operációkutatási Szakosztálya, a Magyar Agrártudományi Egyesület, az MTA Rendszerkutatási Komplex Bizottsága, az MTA Debreceni Akadémiai Bizottsága, a MÉM Számítástechnikai Alkalmazási Bizottsága és a Mezőgazdasági Ügyvitelszervezési Iroda egyaránt részt vett a konferencia megszervezésében.

*

Az operációkutatási módszerek és a számítógépek mezőgazdasági alkalmazása, gazdasági fejlettségünk mai fokán, egyre sürgetőbbé válik mind népgazdasági, mind vállalati szinten. A különböző szintű döntések megalapozása során egyre kevésbé nélkülözhetők azok a matematikai módszerek és

korszerű eszközök, amelyek segítségével a termelés elemzése, tervezése és szervezése színvonalasabbá, hatékonyabbá tehető. A számítástechnika mezőgazdasági alkalmazásának általánossá válása megteremti a számvitel és az információ gépesítése, a magas szintű közgazdasági elemzés, az adottságokat és igényeket helyesen felmérő tervezés, a racionális gazdálkodás megvalósításának hatékonyabb feltételeit.

A konferencia célja az volt, hogy lehetőséget adjon az operációkutatási módszerek és a számítástechnika mezőgazdasági alkalmazásában érdemi eredményt elért kutatóknak, oktatóknak és gyakorlati szakembereknek eredményeik ismertetésére, ezzel is segítve e módszerek és eszközök gyakorlatban történő elterjedését.

A megnyitó előadásban *Kovács Imre dr.*, miniszterhelyettes ismertette a számítástechnika mezőgazdasági alkalmazásának jelenlegi helyzetét, a további fejlődés lehetőségeit és útjait.

A konferencián 84 előadás hangzott el, közöttük számos neves külföldi kutató és oktató is szót kért. Az előadások felölelték a népgazdasági szintű és a komplex vállalati tervezési modellek mezőgazdasági alkalmazása terén eddig elért eredményeket, a gyakorlati felhasználás tapasztalatainak vizsgálatát, a tervezés automatizálásának kérdéseit, a rendszerkutatással és rendszeralkalmazással, a számítógépes információszervezéssel és fel-

dolgozással, valamint a különböző operáció-kutatási módszereknek és a számítástechnikának kutatásban és egyéb részterületeken történő alkalmazásával kapcsolatos témákat.

Az előadások bizonyították, hogy a korszerű gazdaság-matematikai módszerek, információ- és gazdaságelemzési, rendszerelméleti és rendszeralkalmazási eljárások és általában a számítástechnika mezőgazdasági alkalmazásának elméleti és módszertani megalapozásában is az e témával foglalkozók az elmúlt években jelentős eredményeket értek el.

A résztvevők nagy száma – több mint 700 fő – és összetétele azt mutatja, hogy mind a kutatók és oktatók, mind a vállalati, mind pedig az irányító szerveknél dolgozó szakemberek körében igen nagy az érdeklődés az operációkutatási rendszerek és a számítástechnika mezőgazdasági alkalmazása iránt. A kétnapos tanácskozás eredményeit összegezve a konferencia résztvevői a következő ajánlásokat terjesztették a mezőgazdaság irányító szervei, a termelési rendszerek és agráripari egyesülések, a felsőoktatási és kutatóintézetek, valamint a mezőgazdasági vállalatok elé.

A MEZŐGAZDASÁG IRÁNYÍTÓSZERVEINEK FELADATAI

A mezőgazdasági termelés színvonala és a korszerű technika és termelési technológia területén az utóbbi években jelentős fejlődés következett be. Ez feltétlenül szükségessé teszi a mezőgazdasági irányítás és vállalatvezetés fejlesztését, hatékonyabbá tételét. A vezetés és adminisztráció létszáma további növekedésének elkerülése, az irányítás és vállalatvezetés hatékonyabbá tétele és közzgazdasági megalapozásának fokozása érdekében gyorsabb előrehaladásra volna szükség a korszerű módszerek és számítástechnika mezőgazdasági alkalmazása terén mind a kutatásban, a rendszerek kidolgozásában, mind a gyakorlati alkalmazásban.

1. Célszerű volna a MÉM számítástechnikai fejlesztésére vonatkozó távlati – VI.

ötéves tervi – jóváhagyott koncepciót a szakemberek széles körével megismertetni és megvitatni. Szükséges lenne egy átfogó koncepció kidolgozása a számítástechnika mezőgazdasági alkalmazásának megvalósítására, amely egy hosszú távú komplex fejlesztés alapját képezné.

2. A számítástechnika gyakorlati alkalmazásának elterjesztéséhez a MÉM nagyobb anyagi és szakmai segítsége és ösztönzése lenne szükséges. A kutatómunka koordinálásával meg kellene szüntetni az azonos témában folyó párhuzamos kutatásokat.

3. A számítástechnika átfogó alkalmazása szükségessé teszi a különböző mezőgazdasági vállalatok nyilvántartási rendszerének egyszerűsítését és egymáshoz közelítését.

4. Központosított adatbank fejlesztésével bővíteni kellene központi irányítószervek információbázisát és erősíteni a gazdaságpolitikai döntések megalapozását.

5. Fokozni kellene a matematikai módszereknek a gazdálkodás irányítási rendszerében való felhasználását célzó kutatásokat.

JAVASLATOK A TERMELÉSI RENDSZEREK ÉS AZ AGRÁRIPARI EGYESÜLÉSEK SZÁMÁRA

(1.) A termelési rendszerek következetesebben alkalmazzák a korszerű módszereket az ágazati technológiák fejlesztésénél, a termelési információk gyűjtésénél és feldolgozásánál.

(2.) A termelési rendszerek a technikai, technológiai ajánlások mellett segítsék elő a számítástechnikai módszerek vállalati alkalmazását.

(3.) A nagy termelési rendszerek hozzanak létre számítóközpontot, legyenek a számítástechnika gyakorlati alkalmazásának bázisai, hatókörükben levő gazdaságoknak ilyen formában is legyenek gesztorai.

(4.) A rendszerhez tartozó gazdaságok komplex vállalatfejlesztési és ágazati tervének tanulmányozásához és koordinálásához szélesebb körben hasznosítsák a matematikai

tervezés és a korszerű számítástechnika eszköztárát.

(5.) Fordítsanak nagyobb figyelmet a termelési együttműködés érdekeltiségi és pénzügyi feladatainak megoldására, felhasználva az operációkutatás bevált módszereit.

AJÁNLÁSOK A FELSŐOKTATÁS ÉS A KUTATÓINTÉZETEK SZÁMÁRA

(1.) A korszerű módszerek kutatásában résztvevők az eddigieknél jobban hangolják össze kutatási tevékenységüket és következetesen alkalmazzák annak gyakorlati kontrollját és több segítséget adnak a gyakorlati alkalmazáshoz!

(2.) Különböző szakterületek képviselőiből kutatócsoportokat hozzanak létre, amelyek minden szempontból gyakorlati alkalmazásra érett módszereket dolgozzanak ki.

(3.) Kezdeményezzék és szervezzék az inter-diszciplináris tervszerű, összekapcsolt kutatásokat az élelmiszer-termelés hatékonyságának növelésére.

(4.) Rendszerezék és magas elméleti színvonalon általánosítsák mezőgazdaságunk legutóbbi 10 évi fejlődésének eredményeit, nehézségeit és tapasztalatait, a kutatás hagyományos és legújabb módszerével maximálisan tárják fel a gazdálkodás nagyobb hatékonyságának tartalékait.

(5.) Foglalkozzanak a vállalatok belső információs rendszerének a számítástechnika alkalmazásához szükséges kialakításával, tegyenek javaslatot olyan információs rendszerekre, amelyek egyfelől kielégítik az állami irányítás és törvényesség által támasztott igényeket, másfelől viszont a gazdasági döntések matematikai megalapozásához használható adatokat szolgáltatnak.

(6.) A számítástechnika széles körű alkalmazása elválaszthatatlan a szemlélet formálásától, ezért az a mérnökképzésben az eddigieknél eredményesebben és a számvittel szorosabb egységben kerüljön oktatásra. A mérnöktovábbképzésben a gyakorlatban dol-

gozó szakemberek számára szükséges a számítástechnikai továbbképzés bevezetése.

(7.) A felsőoktatási intézmények oktatási programjuk és tananyaguk kialakításánál az ülészak előadásainak anyagát használják fel.

A MEZŐGAZDASÁGI VÁLLALATOK SZEREPE

1. Működjenek közre a számítástechnikai módszerek gyakorlati kipróbálásánál, egyidejűleg tegyenek javaslatot a módszerek továbbfejlesztésére, adaptálására.

2. Törekedjenek a meglévő korszerű módszerek alkalmazására, vállalva a többletköltségeket, melyek a gyors, hatékony információkban és a megalapozott döntésekben megtérülnek.

3. Törekedjenek arra, hogy a vállalatok belső információs rendszere pontos, megbízható legyen, s formájában is a számítástechnikai felhasználásra alkalmas adatokat és más információkat szolgáltatassanak.

4. Tegyék alkalmassá nyilvántartási és számviteli rendszerüket a számítástechnika alkalmazására az információban, elemzésben, döntésben, tervezésben. Fejlesszék a hosszú és középtávú, valamint az éves tervezés munkáját és erősítsék a vállalatvezetési döntések tudományos megalapozottságát gazdaság-matematikai modellek és számítógépek felhasználásával.

5. Erősítsék a vállalaton belüli önálló elszámolás rendszerét a nyilvántartás, az adatfeldolgozás és az anyagi ösztönzés fejlesztésével.

6. Hasznosítsák — gazdasági erejüktől és szakmai felkészültségüktől függően, s az oktatási, kutatási intézményekkel együttműködve — a korszerű tervezés és számítástechnika eljárásait a termelési szerkezet és a termelőerő hasznosításának optimalizálására.

7. Kezdeményezzék és támogassák az egységes belső üzemi információrendszer kidolgozását, amellyel üzemi döntéseik tudományos megalapozását segíthetik.

*

Az 1976-ban Gödöllőn megrendezett I. Országos Tudományos Konferencián az a döntés született, hogy két-három évenként célszerű hasonló tudományos tanácskozások megrendezése, amelyek nagy segítséget nyújthatnak az időközben felhalmozódott új

tudományos és gyakorlati eredmények közkinccsé tételében.

Ennek szellemében a Debrecenben megrendezett II. Országos Tudományos Konferencia sikerrel zárult, eredményei biztatóak, s további hasonló tanácskozások szervezésére és nemzetközi kiszélesítésére serkentenek.

Pillantás a világba

A MAGYAR MEZŐGAZDASÁG
– A SZOMSZÉD SZEMÉVEL

WEINHANDL, HELMUTH dr.

A Hafendorfi Mezőgazdasági Szakiskola és a Bécsi Földművelési Egyetem kilenc munkatársa az elmúlt év őszén nyolc napon át a kabai Vörös Csillag Termelőszövetkezet vendégeként szakmai tanulmányúton járt hazánkban. Az osztrák szakembercsoport vezetője *Weinhandl* professzor, szakiskolai igazgató, egyben a *Blick ins Land* című mezőgazdasági folyóirat főszerkesztője. Ez év tavaszán folyóiratának öt számában folytatásos fényképes riportot közölt magyarországi tapasztalatairól *Magyarország – az ismeretlen szomszéd* címmel, amelyből a következőkben szemelvényeket ismertetünk.

*

A két ország történelme évszázadokon át szorosan összekapcsolódott, a nehézségekkel teljes határvidéksors, a kölcsönös uralom, a védekezés a betolakodó ellen és még számtalan olyan tényező ismeretes, ami kölcsönö-

sen befolyásolta a két ország fejlődését. Ez érthető még a szétválás utáni generáció számára is. Magyarország már most is különösen kedvelt úticél nekünk, osztrákoknak. Jóllehet, két különböző világhoz tartozunk, de aki Magyarországra utazik, sok párhuzamot és emberileg közöset fedez fel a két ország népének életében.

Magyarország *mezőgazdaságilag művelhető területének* összesen 80%-át a termelőszövetkezetek, 14%-át az állami gazdaságok művelik, 6%-a pedig a kistermelők tulajdonában van.

A magyar állam a népgazdaságot számunkra elképzelhetetlen módon vertikálisan és horizontálisan is szabályozza. Viszont éppen olyan meglepő a „háztáji” gazdaságok támogatása, amelyek termelése magas arányt ér el az állattenyésztésben és a különleges kultúráknál.

A mezőgazdasági termelés *súlypontját* a gabona-, a kukorica-, a burgonya- és a cukorrépa-termelés képezi. A napraforgó, a zöldségfélék (mindenekelőtt a paradicsom, a paprika és a hagyma), a gyümölcs és a bor – kiváló minőségük révén – nagy megbecsülést szereznek a napsütéses Magyarországnak.

Az *állattenyésztésben* a sertéstartás áll az élen, a birkahúst exportálják. A szarvasmarha-tenyésztés fellendítése éppen az állam részéről kap új impulzusokat.

Azok a termelőszövetkezetek, amelyeket meglátogattunk, a mi viszonyainkhoz képest nagyon nagy gazdaságok. Viszont mégis mindig érezhető volt ott a tagság egyéni kezdeményezése, személyes érdekeltsége és jó kapcsolata a választott vezetőséggel.

Néhány napos ott-tartózkodás után a kö-